

BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ

Biologické posouzení stromořadí mezi osadou Anděl Strážce a Rychnovem u Jablonce nad Nisou

Zájmovým územím je liniová zeleň rostoucí podél komunikace č. 2815 v části mezi vesnicí Anděl Strážce (u Frýdštejna) a Rychnovem u Jablonce nad Nisou. Jedná se o přibližně 2,5 kilometru dlouhý úsek s poměrně homogenním charakterem porostu. Většinu aleje tvoří vzrostlé stromy, především javory a lípy s příměsí jasanu, doplněné podrostem. Místy je alej jednostranná z důvodu průběhu nadzemního elektrického vedení při jedné straně silnice.



Mapa lokality – sledovaný úsek je vyznačen červeně

Stromy v celé aleji jsou v poměrně dobrém stavu, jedná se o plně vzrostlé dřeviny vyššího věku. Jižní polovina aleje se nachází mezi loukami a doplňuje zde krajinnou mozaiku dřevin, severní část má spíše lesnatý charakter (část plynule navazuje na lesní porost).

Metodika provedeného monitoringu:

Výskyt živočichů na předmětné lokalitě byl sledován především s ohledem na ornitofaunu. Lokalita byla navštívena dne 27.5.2020.

Stromy v aleji byly jednotlivě prohlédnuty za účelem zhodnocení stavu dutin z pohledu možných hnízdišť ptáků a dočasných či dlouhodobých úkrytů pro netopýry. Přítomnost těchto

BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ

živočichů je sledována podle typických znaků (zbytky trusu, škrábance na kůře, hnízda, posouzení vhodnosti dutin k osídlení netopýry).

K monitoringu výskytu ptačích druhů v aleji a jejím okolí sloužily vokalizační projevy ptáků (zpěv) a přímá pozorování. Jednotlivé terénní návštěvy však nemohou plně nahradit dlouhodobé sledování lokality. Další informace týkající se zvláště chráněných druhů ptáků, které by mohly být realizací projektu dotčeny, proto doplnila recentní data z Nálezové databáze ochrany přírody AOPK ČR (dále jen „NDOP“).

Zjištěné druhy živočichů

Ptačí druhy zjištěné na lokalitě v rámci zoologického mapování shrnuje následující tabulka s vyznačením druhů zvláště chráněných podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb, o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZCHD“). Druhy částečně vázané na stromový porost aleje (eventuálně navazující keřový podrost) jsou vyznačeny tučně.

Český název	Vědecký název	Stav ochrany podle legislativy
vlaštovka obecná	<i>Hirundo rustica</i>	ohrožená
brhlík lesní	<i>Sitta europaea</i>	
kos černý	<i>Turdus merula</i>	
špaček obecný	<i>Sturnus vulgaris</i>	
rehek domácí	<i>Phoenicurus ochruros</i>	
pěnkava obecná	<i>Fringilla coelebs</i>	
holub hřivnáč	<i>Columba palumbus</i>	
skřivan polní	<i>Alauda arvensis</i>	
skřivan lesní	<i>Lullula arborea</i>	
pěnice hnědokřídlá	<i>Sylvia communis</i>	
pěnice černohlavá	<i>Sylvia atricapilla</i>	silně ohrožený
budníček menší	<i>Phylloscopus collybita</i>	
sýkora koňadra	<i>Parus major</i>	
konipas bílý	<i>Motacilla alba</i>	
vrabec domácí	<i>Passer domesticus</i>	
strakapoud velký	<i>Dendrocopos major</i>	
straka obecná	<i>Pica pica</i>	
poštolka obecná	<i>Falco tinnunculus</i>	

Tabulka 1.: Druhy zjištěné na sledované lokalitě. Tučně jsou vyznačeni ptáci, kteří mají silnější vazbu na doprovodnou vegetaci rostoucí podél silnice.

Navzdory poměrně vysokému věku stromů a jejich dlouhodobému růstu podél komunikace se dřeviny ve sledované aleji nacházejí v poměrně dobrém stavu. Na některých stromech jsou patrné předchozí ořezy či stopy po uschlých a olámaných větvích. Jednotlivé stromy mohou mít zhoršený zdravotní stav a narušenou provozní bezpečnost, na některých dřevinách jsou zjevné růstové poruchy a boulovitost.

V aleji se prakticky nevyskytují stromy s většími dutinami v kmenech, které by mohly být vhodné pro dřevokazný hmyz. Nebyla zjištěna ani „vhodná“ poškození kmenů (např. odchlíplá kůra) vytvářející úkryt pro netopýry. Několik stromů se nachází v celkově špatném

BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ

zdravotním stavu a nelze vyloučit výskyt dutin výše ve větvích mimo dosah. Na jedné z lip středové části se v době kontroly nacházelo aktivní hnízdo s ptáčaty (pravděpodobně strakapouda).

Komentář k zjištěným výsledkům

Předmětná alej poskytuje vhodné podmínky spíše pro lesní druhy ptáků. Keřový podrost mezi stromy (především směrem dále od silnice, kde není pravidelně vysekáván) je tvořen náletem listnatých dřevin s převahou javoru. Tento typ porostu vyhovuje jen některým ptačím druhům (pěnice, pěnkavy, strakapoudi, kosi, drozdi či sýkory). ZCHD ptáků s vazbou na alej nebyly ve sledovaném území zjištěny. Vlaštovky nad alejí pouze přelétávají, vzácnější skřivan lesní (pozorován na suchém stromě v sousední louce) dává přednost spíše prosvětleným jehličnatým lesům či rozvolněným biotopům.

Data z okolí podle databáze NDOP uvádějí v rámci ZCHD rovněž výskyt ťuhýka obecného a bramborníčka hnědého. Sledovaný typ porostu však pro tyto druhy vhodný není a ani při terénní návštěvě zde zastiženy nebyly.

Na dřevinách podél sledované komunikace nebyl při terénním průzkumu zaznamenán výskyt netopýrů. Přítomnost letounů na některých více poškozených stromech nelze vyloučit, není však příliš pravděpodobná. V okolí byl dle databáze NDOP dokladován výskyt netopýra hvízdavého (*Pipistrellus pipistrellus*) a netopýra nejmenšího (*Pipistrellus pygmaeus*), tyto druhy však dutinové úkryty na stromech nevyhledávají.

Závěr zoologického monitoringu a doporučení k realizaci projektu

V mapované oblasti nebyl v terénu zjištěn výskyt ZCHD ptáků, které by měly vazbu ke sledované aleji.

Plánované zásahy do dřevin je nutné vždy provádět mimo období hnízdění ptáků, mimo jiné i s ohledem na hnízdění některých dutinových druhů přímo v kmenech stromů aleje (např. strakapoudi). V okolní krajině se nachází dostatek dřevin pro náhradní hnízdění ptactva, dosadba a zachování aleje jsou nicméně jednoznačně ku prospěchu místní biodiverzity.

Přítomnost netopýrů v aleji nebyla zjištěna a není příliš pravděpodobná. Přesto, s ohledem na charakter dřevin v aleji, doporučuji s ohledem na letouny postupovat s předběžnou opatrností. Pokud bude potřeba některé stromy pokácet, mělo by tak být učiněno nejlépe v období od poloviny března do jeho konce.

Zpracovatel průzkumu:

Mgr. Olga Hušková

Použitá literatura a další zdroje:

AOPK ČR. Nálezová databáze ochrany přírody. [on-line databáze; portal.nature.cz]. 2020-06-02

Netopýři v lesích: doporučení pro lesnickou praxi – Cepáková, E., Hort, L., vydala Česká společnost pro ochranu netopýrů (ČESON) roku 2013

Zákon o ochraně přírody a krajiny, č. 114/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Mapové podklady podle www.mapy.cz

BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ

Obrazová příloha:



Obr.1: Pěkný fragment jednostranné aleje javorů mléčů.v jižní části aleje.



Obr. 2. a 3.: Vlevo strom s hnízdní dutinou ve středové („lesní“) části aleje, vpravo výrazněji poškozený strom v severní části aleje

BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ



Obr. 4.: Úsek aleje s lípami u příjezdu do Rychnova. Vlevo výrazněji poškozený strom.